

**«ҚР Қылмыстық құқығы» (ерекше бөлім)
пәні**

**Халық денсаулығына және
имандылыққа қарсы қылмыстық
құқық бұзушылықтар**

**Болат Айтимов
Философия докторы (PhD),
қылмыстық-құқықтық пәндер кафедрасының
меңгерушісі**

Талдықорған, 2018

Бүгінгі дәріс тақырыбының **мақсаты** – халық денсаулығы мен имандылыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың түсінігін ұғыну, олардың түрлерін айқындау және жекелеген қылмыс құрамдарын саралай алу

М
И
Н
Д
Е
Т
Т
Е

1. Халық денсаулығы мен имандылыққа қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың *түсінігі мен түрлері*

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

3. Имандылыққа қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

Қазақстан Республикасының Конституциясы 12-бабының 5-тармағы «Адамның және азаматтың өз құқықтары мен бостандықтарын жүзеге асыруы басқа адамдардың құқықтары мен бостандықтарын бұзбауға, конституциялық құрылыс пен **қоғамдық имандылыққа нұқсан**

келтірмеуге тиіс.» деп көрсетсе, 29-бабының 1-т. «Қазақстан Республикасы азаматтарының **денсаулығын сақтауға құқығы бар.**» деп бекітеді. Сондай-ақ, Ата заңымыздың 39-б. 1-т. **халықтың денсаулығы мен имандылығын сақтау** мақсатына қажетті шамада ғана және **тек заңмен** адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтарының **шектелуіне мүмкіндік береді.**

Халықтың денсаулығы мен имандылығына қарсы ҚҚБ-тар бұл қасақана немесе абайсызда жасалатын, халық денсаулығы мен қоғамдық имандылықты қамтамасыз ететін ережелерді бұзумен көрініс табатын қоғамға қауіпті іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік)

Топтық объектісіне қатысты

**БӨ
ЛІН
ЕДІ**

Халық денсаулығына қарсы жасалатын ҚҚБ

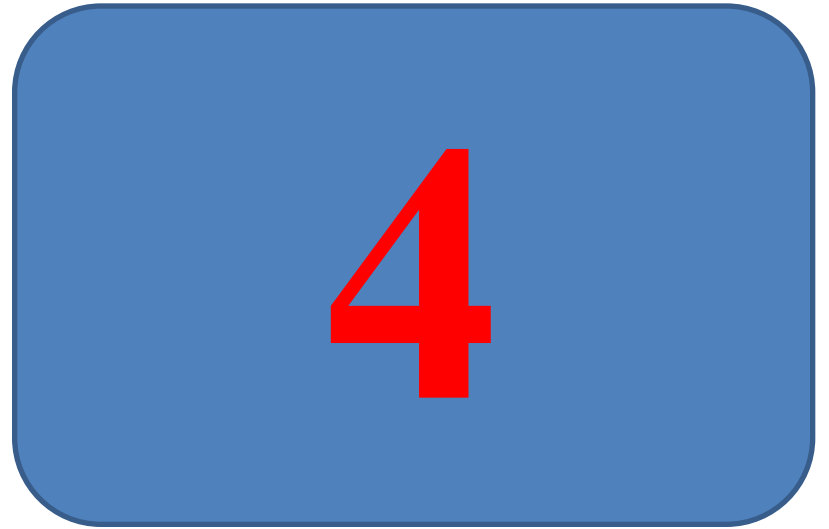
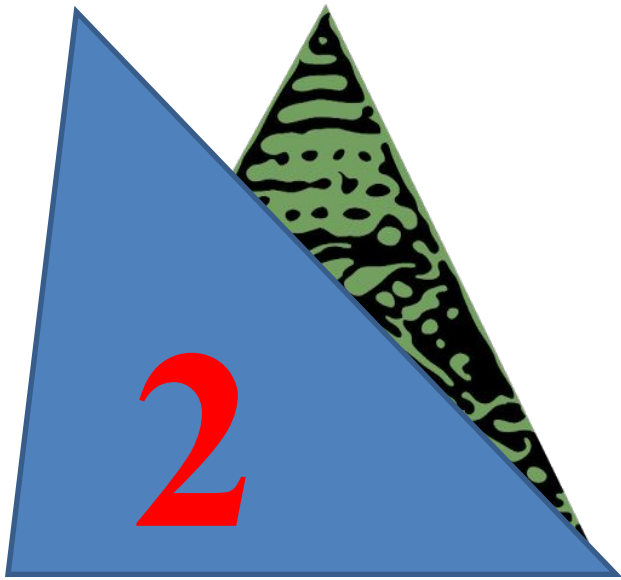
Қоғамдық имандылыққа қарсы жасалатын ҚҚБ

ҚК 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 310 баптары

ҚК 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316 баптары

денсау
лығы
мен
иманд
ылық
қа

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Топтық объектісі – Халық денсаулығы мен қоғамдық имандылық Қосымша – адам өмірі мен денсаулығы, жеке бас бостандығы	Көбіне әрекетпен жасалады: заңсыз дайындау, қайта өңдеу, иемдену, сақтау, тасымалдау; ақпаратты жасыруы немесе бұрмалауы; жезөкшелікпен айналысуға тарту Әрекетсіздік – тиісті жұқпалы ауруларды анықтамау, білуі	14 жас (298 б., 314 б.2-т.) 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға Кей жағдайда арнайы субъект: ата-ана, педагог, тәрбиелеу жөніндегі міндеттер заңмен жүктелген адам	Кінәнің қасақана және абайсызда нысанында жасалады

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

термен

, прекур

сорлар

мен

өткізу

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – 1) тұтыну; 2) дайындау; 3) қайта өңдеу; 4) иемдену; 5) сақтау; 6) тасымалдау. Себептік байланыс: тұтыну үшін Құрамы: формальды Қосымша белгісі: орны;	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық Мақсаты: өткізу мақсатынсыз, тұтыну

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ымен

заңсыз

дайын

дау,

қайта

өңдеу.

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – 1) дайындау; 2) қайта өңдеу; 3) иемдену; 4) сақтау; 5) тасымалдау; 6) жөнелту; 7) өткізу Құрамы: формальды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық Мақсаты: өткізу мақсатында

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ды,
сол
тектес
терді
жымқы
ру не

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – 1) жымқыру; 2) қорқытып алу Құрамы: формальды	14 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық

Есірткі.

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

заңтар

ды,
сол
текес
терді
тұтыну

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – көндіру Тәсілдері: ұсыну, азғыру, кеңес беру, алдау, жаңылыстыру т. б. Құрамы: формальды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық Абайсызда – 3-бөлігі

ында

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

өсіруге
тыйым
салынғ
ан
өсімдік
терді

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – егіп-өсіру Құрамы: формальды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық

заттар

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

дәу
немесе
қайта
өңдеу
үшін
пайдал
аныла
тын
заттар

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы Қосымша белгісі - заты: құралы: колба, ыдыстар, шланг, трубка, горелка, ацетон, серная кислота т. б.	Әрекет – заңсыз дайындау, қайта өңдеу, иемдену, сақтау, тасымалдау, заңсыз өткізу Құрамы: формальды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық мақсаты: өткізу (сбыт)

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

прито
ндар
ұйым
дасты
ру
немес
е

опард

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – притон ұйымдастыру (ізвестіру, құру, жалға алу, жабдықтау, т.б.) Құрамы: формальды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Тікелей қасақаналық мақсаты: тұтыну

р беру
(302-
бап)

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

групп

ық

немес

е улы

затта

рмен

жұмы

с істеу

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – есірткі, т.б. Заттарын өндіру, дайындау т.б. жұмыс істеу қағидаларын бұзу Құрамы: формальды	Арнайы субъект – аталған қағидаларды сақтауға міндетті 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға: Химия, фармацевтика өндірісінің жұмыскерлері, мед. қызметкерлер	Қасақана немесе абайсызда

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ы
немес
е
гигиен
алық
норма

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – сақталуы тиіс қағидалар мен нормативтерді бұзу Әрекетсіздік – тиісті жұқпалы ауруларды анықтамау Құрамы: материалды Зардап: адамдардың жалпылама сырқаттануы не ұлануы	Арнайы субъект – аталған қағидаларды орындауға міндетті 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға: Сан-қ-эпид-қызмет мамандары, емдеу мекемелерінің мед. қызметкері, қоғамдық кәсіпорын жұмыскері, т.б.	Қасақана немесе абайсызда

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

на
қауіп
төндірі
етін
мән-
жайы

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – ақпаратты жарияламау, жасыру, бұрмалау; Құрамы: формальды	Арнайы субъект – ақпаратпен қамтамасыз етуге міндетті 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға: төтенше жағдай мекемесінің басшысы т.б.	Қасақана

2. Халық денсаулығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

шығару немесе сату, жұмыс

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы Қылмыстың заты: қауіпсіздік талаптарына сай келмейтін тауар Қосымша объектісі: адам денсаулығы мен өмірі	Әрекет – тауарларды шығару, сату, жұмыстарды орындау; Құрамы: материалды Зардабы: денсаулыққа орта және ауыр зиян келтіру	Арнайы субъект – ақпаратпен қамтамасыз етуге міндетті 16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға: төтенше жағдай мекемесінің басшысы т.б.	Қасақана және абайсызда

құрал

2. Халық денсаулығына қарсы КҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ланып
есеңгі
рету
үшін
прито
ндар

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Халық денсаулығы	Әрекет – притон ұйымдастыру; оны ұстау; орын беру; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана Мақсаты: есеңгірету

бап)

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ойын
бизне
сін
ұйым
дасты

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – ойын бизнесін заңсыз ашу; ұйымдастыру; ұстау; ғимарат ұсыну; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

шелік
пен
айнал
ысуға
тарту
(308-

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – жезөкшелікпен айналысуға тарту; тәсілдері: күш қолдану, алдау бопсалау т.б. Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ұйым
дасты
ру
немес
е

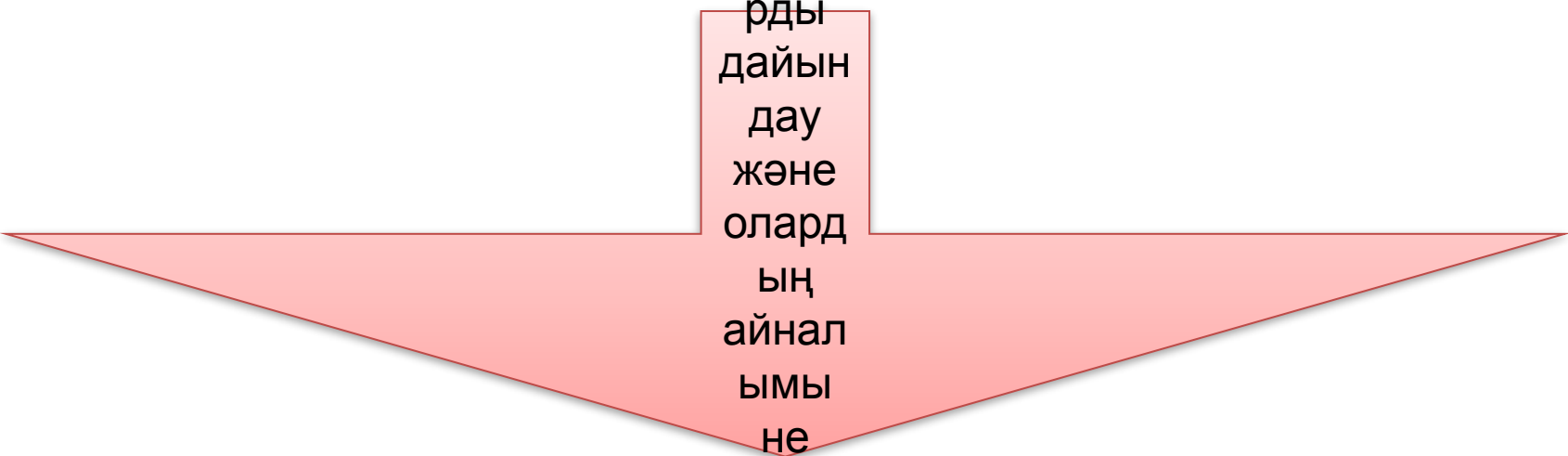
Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – притон ұйымдастыру; жеңгетайлық қызмет көрсету; притон ұстау; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана Мақсаты: мүліктік пайда табу

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

рды
немес
е
затта
рды
заңсы

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – заңсыз дайындау; тарату, жарнамалау, алып өту, сауда жасау; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана Мақсаты: жарнамалау не тарату

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – дайындау; сақтау; мемлекеттік шекарасы арқылы алып өту; жария көрсету; жарнамалау; орындаушы ретінде тарту; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана Мақсаты: жарнамалау не тарату, көрсету

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ұруды
насих
аттай
тын
туынд
ылард

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы Қылмыстың заты: видео-аудио,	Әрекет – заңсыз дайындау; тарату, жарнамалау, көрсету, сауда жасау; Құрамы: формалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана Мақсаты: жарнамалау не тарату

адамд

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ерін
және
олар
жерле
нген
жерде

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы Қылмыстың заты: зират, зират үйлері	Әрекет – мәйіттерді қорлау; зират үйлерін жою, қирату, аяққа басу; Құрамы: материалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға 2-бөлігі бойынша 14 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

ары
мен
тіндер
ін
заңсы

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы	Әрекет – адам мәйітінің ағзалары мен тіндерін заңсыз алу; осыған қатысты мәмілелер жасау; Құрамы: материалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана

2. Қоғам имандылығына қарсы ҚҚБ-тардың жекелеген құрамдарын саралаудың ерекшеліктері

арлар
ға
қатыг
ездік
жасау

Объектісі	Объективтік жағы	Субъектісі	Субъективтік жағы
Қоғам имандылығы Қылмыстың заты: жануарлар: сүтқоректілер, құстар, бауырымен жоғалаушылар, қосмекенділер, балықтар	Іс-әрекет – жануарларға қатыгездікпен қарау; Әрекет – жануарларды ұру; азапты жансыздандыру; тәжірибе жасау; сайысқа қатыстыру; Әрекетсіздік – су, тамақ, көмек бермеу Құрамы: материалды	16 жасқа толған есі дұрыс жеке тұлға	Қасақана